

**R. P. Francisci De Oviedo Madritani, Societatis Iesv,
Theologiæ Professoris, Cursus Philosophicus**

Oviedo, Francisco de

Lvgdvni, M.DC.LI.

X. An eadem entitas possit esse principium effectuum suiipsius per
secundam actionem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95503](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95503)

caloris ut duo, sæpe est principium inadequatum illius, quia calori ut quatuor productio caloris ut duo sæpe adiungitur ignis, vel lux, quæ possunt in eundem calorem influere, quibus adiunctis attemperatur influxus caloris producentis cum influxu ignis, vel lucis, & non adæquate, sed inadæquate procedit à calore & adæquate à calore & igne, vel à calore, & luce, vel à calore, luce, & igne, si omnia tria principia productiva eiusdem caloris coniungantur.

PUNCTUM X.

An eadem entitas possit esse principium effectuum suorum ipsius per secundam actionem.

- I **P**rocedit tantum hæc difficultas inter eos, qui concedunt eundem effectum posse per duplicem actionem totalem dependere à principio effectivo, apud illos enim, qui asserunt tantum per unam actionem posse dependere, certum est hanc non posse ab eodem effectu procedere, quia omnis actio procedens ab aliquo effectu debet supponere effectum iam productum; unde antequam intelligatur hoc principium cum aliquo influxu ab illo procedente debet iam intelligi productum: ergo per productionem non procedentem ab illo: ergo nullo modo poterit in se ipsum influere, si non potest influere in se ipsum iam ab alia causa productum. Procedere tantum potest difficultas admissa possibilitate duarum actionum totalium in eundem effectum, an possit effectus postquam iam est productus ex vi huius actionis se ipsum per aliam actionem producere.
- 2 **A**ssumit Arriaga disput. 12. Metaphysic. sect. 2. sequutus P. Suarez tom. 3. in 3. part. disp. 50. sect. 4. ad finem, §. sed ex hac solutione, ubi expresse affirmat non esse inconueniens idem se ipsum producere per secundam actionem, licet oppositum non leuiter insinuet doctissimus P. disput. 12. Metaphysic. sect. 2. ubi docet de ratione omnis causæ esse influere in aliud natura distinctum.
- 3 **A**cquiesco omnium Doctorum sententiæ neganti idem adhuc per secundam actionem posse se ipsum producere, quam sic probo. Nihil potest se ipsum causare in genere causæ materialis: ergo neque in genere causæ efficientis. Responderet Arriaga nullam materiam posse aliam similem materiam materialiter causare, ac proinde mirum non est non posse se ipsam causare in illo genere causæ, in qua non potest causare aliam eiusdem speciei, independentem enim ab identitate numerica præcisè ratione identitatis specificæ repugnat hæc causalitas eiusdem entitatis in se ipsam, quæ repugnantia non est in principio effectivo, quia unum principium efficiens producit aliud eiusdem speciei. Ex hac doctrina argumentum retorquet Arriaga contra arguentem: una materia non potest materialiter causare aliam eiusdem speciei: ergo unum effectiuum principium non poterit efficere aliud eiusdem speciei. Antecedens est verum: consequens falsum: ergo mala illatio; hac vititur argumentum factum à paritate causæ materialis non potentis se ipsam materialiter causare ad causam efficientem non potentem se ipsam effectiuè producere. Duo continet hæc solutio. Primum est unam materiam non posse ab alia entitate materialiter causari, ex quo optime inferitur non posse à se ipsa in hoc genere causæ procedere. Hoc verum est de materia prima, eo enim ipso quod sit materia prima dicit non esse receptam in alia & ipsam esse primum subiectum in nullo receptum. Ob hanc rationem non de materia prima, sed de omni causa materiali obiectionem produxi, de cuius conceptu non est causari ab alia causa materiali, quia quantitas est causa materialis plurium accidentium, & ipsa in genere causæ materialis dependet à materia. Aliud continet solutio videlicet nullam causam materialem posse dependere in genere causæ materialis ab alia eiusdem speciei, quod conuenit omnibus causis materialibus de facto existentibus respectu quarum rectè disparitatem assignat Arriaga inter causam materialem & efficientem, qua argumentum supra factum sufficienter solutum esse videtur.
- 4 **V**rgeo tamen argumentum supra factum: etiam si omnis causa materialis existens de facto æquiuoca sit cum suo effectu: numquam enim vidimus calorem ex calore educatum, neque quantitatem in quantitate receptam, non tamen est contra conceptum quidditatum causæ mate-

rialis esse eiusdem speciei cum effectu, quem possit materialiter causare, neque repugnat de potentia Dei absoluta dari duplicem qualitatem tantum inter se numero distinctam, & utramque distinctam in specie ab his, quæ de facto dantur, quarum una possit educi ex alia, licet utraque possit etiam educi ex alia causa materiali æquiuoca, sicuti modo ex duplici calore, quorum quilibet potest ab igne producere in genere causæ efficientis, potest in eodem genere quilibet illorum efficienter produci ab alio. Sic ego duplicem calorem specie distinctum à calore de facto existente, & utrumque eiusdem speciei suppono produci à Deo, quorum quilibet possit in genere causæ materialis à quantitate vel ab altero calore educi, & sic argumentor. Calor educitur à quantitate, à quo potest alius calor eiusdem speciei in genere causæ materialis procedere, non potest in hoc genere causæ propter identitatem numericam dependere à se ipso: ergo propter eandem identitatem non poterit idem calor, neque alia quilibet entitas à se ipsa dependere in genere causæ efficientis. Negabis forsitan possibilem esse calorem, qui possit educi ex alio calore, & causam aliquam materialem eiusdem speciei cum effectu, quem posset materialiter causare. Contra: nulla potest excogitari repugnantia inter causam materialem, & effectum eiusdem speciei: ergo sine fundamento negas diuinæ omnipotentiae posse producere aliquam entitatem cum virtute caufandi in genere causæ materialis effectum eiusdem speciei. Si dicas repugnantiam dari inter causam materialem & effectum eiusdem speciei, illam assigna, & præsto aderit impugnatio, ego enim existimo nullam posse excogitari, cum de conceptu causæ materialis, ut supra dicebam non sit diuersitas specifica inter ipsam & effectum. Sed age iam do tibi repugnare causam materialem eiusdem speciei cum effectu, & suppono per impossibile dari, & tantum ex suppositione procedat argumentum quod sic conuenit. Etiam calor posset recipi in alio calore eiusdem speciei, non posset recipi in seipso: ergo præcisè quilibet alia ratione seclusa ex identitate numerica repugnat eandem entitatem recipi in se ipsa, ita ut si ex nulla alia ratione implicaret præcisè propter eandem rationem implicaret idem recipi in se ipso, seu causari à se ipso in genere causæ materialis, quod est idem: ergo ex eadem ratione repugnat, idem produci à se ipso seu causari in genere causæ efficientis. Alio modo totum univo verbo argumentum cingo, nulla suppositione facta. Præcisè ex identitate numerica quocumque alio secluso repugnat eandem entitatem recipi in se ipsa: ergo ex eadem repugnat fieri à se ipsa.

Aliter responderet Arriaga causalitatem causæ materialis esse unionem, quæ essentialiter respicit duo extrema unienda realiter distincta, causalitatem verò efficientis esse actionem, quæ non arguit hanc distinctionem inter principium & terminum. Hanc solutionem recipio facile ex dictis de causalitate materiæ, probavi enim formam dependere in genere causæ materialis non per unionem, sed per passionem; ex qua doctrina sic argumentor. Passio non distinguitur ab actione, sed non potest dari passio procedens ab hoc principio materiali terminata ad ipsam tanquam ad terminum receptum: ergo non potest dari actio ab hoc principio effectivo terminata ad idem principium tanquam ad terminum factum. Dices recipi ex se dicere esse receptum in recipienti, nihilque posse esse in se ipso, ac proinde inter receptum, & recipientem debere semper distinctionem intercedere. Contra: sicut recipi dicitur esse receptum in recipienti, sic fieri dicitur esse factum à faciente: ergo sicut non potest idem recipi in seipso, ita non potest fieri à se ipso, non enim appareret ratio propter quam maior distinctio debeat intercedere inter recipientem & receptum, quam inter faciens, & factum, & inter illud, quod est, & illud, in quo est tanquam in subiecto, & illud quod est, & illud, à quo est, tanquam à principio. Profectò nullam ego disparitatem rationis inuenio quapropter consequentiis diceret ad sua principia qui affirmat idem posse fieri à se ipso non repugnare ex identitate numerica idem recipi in se ipso, ne tamen in hoc consequens vi consequentiæ trahatur, negandum est antecedens, mihi quidem difficile est idem fieri à se ipso, & paradoxum sapit dici idem in se ipso recipi posse.

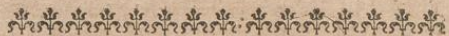
Secundò esse de ratione principij producentis distinctionem à principio producto, probatur ex Patribus, & Doctoribus Scholasticis, qui omnes inferunt distinctionem personarum

personarum ex relatione producentis, quæ est in vna respectu alius: ergo si idem posset se ipsum producere, non rectè inferret tota Theologia Pater producit Filium: ergo Pater distinguitur à Filio. Dices hanc illationem esse legitimam, etiam si idem posset se ipsum per secundam actionem supernaturaliter producere, quia productio qua Pater Verbum producit est naturalis respectu personarum, quia in diuinis nulla potest dari productio ad intra, quæ non sit naturalis principio producenti, & termino productio, quia omnis productio ad intra in diuinis est necessaria, & quia nulla causa superior potest excogitari, quæ eleuet aliquam diuinam personam ad productionem ad intra, ad quam ipsa non sit naturaliter determinata, neque ad aliquam productionem ad extra, quia omnes productiones ad extra communes sunt toti Trinitati, & procedunt ab omnipotentia, quæ à nulla alia causa potest eleuari, cum nullum sit principium perfectius omnipotentia neque superius illa, eleuatio autem semper dicit ex parte principij eleuati subordinationem ad principium eleuans, quam omnipotentia respectu nullius comprincipij potest habere, illi enim, utpote principio rerum omnium, omnia sunt subordinata, & ipsa nulli entitati subordinata esse potest. Non caret probabilitate solutio, nihilominus adhuc infit: si non repugnaret idem se ipsum producere, etiam si Pater æternus non posset eleuari ad productionem ad intra, cur dici non posset Patrem habere esse à se eodem modo, quod nunc vera fides illum cognoscit, & postea quàm supponitur esse à se naturaliter se ipsum producere, non per productionem quæ supponat aliã, sed quæ supponat terminum existentem, ita ut si per impossibile deficeret actio, qua producitur per locum intrinsecum non deficeret terminus, qui producitur, quatenus supponitur cum suo esse, quod habet à se ante productionem, etiam si in tali casu realiter deficeret, quia deficeret productio identificata cum Patre, qui supponitur ante productionem à se indistinctam. Dices nullam entitatem posse naturaliter & absque eleuatione produci per productionem non requisitam per locum intrinsecum ad sui existentiam. Contrà, quia licet hoc in creaturis ita contingit, rationem efficacem in diuinis reddi non poterit, cur ita contingere non possit, si eadem entitas posset se ipsam producere, quam ego postea assignabo in principiis negantibus idem posse à se ipso produci. Concludo: ergo nihil posse à se ipso produci, quia ita fert communis hominum apprehensio, & quia iuxta hanc philosophiam melius defenditur mysterium Trinitatis, & probatur distinctio inter Patrem & Filium, ex eo quod Pater Filium producat & Patri, & Filius ab Spiritu sancto, ex eo quod Pater & Filius per modum vnius principij spiritali Spiritum sanctum producant.

Huius conclusionis, quæ propter communem omnium consensum, & propter rationes à posteriori adductas, & quia nullum pro opposita fundamentum adducitur, mihi quidem est omnino certa, hanc à priori rationem contempler. Actio procedens ab hoc principio essentialiter supponit principium existens: ergo essentialiter intrinsecè & per se supponit illud, ad quod ordinatur: ergo intrinsecè & per se semper est otiosa, & implicat ex vi illius fieri id, quod iam non sit factum: ergo ex natura sua repugnat, nihil enim inuenitur in rerum natura, quod per se & intrinsecè sit otiosum & superfluum, & quod ita respiciat finem, in quem ordinatur, ut semper æquè existat finis sine illo, quod ordinatur ad illius existentiam, ac si existeret medium ordinatum ad talem finem. Actionem ab eodem in idem terminatam ita futuram esse certum est, quia illa actio semper supponeret terminum existentem independentem ab illa: ergo æquè existeret terminus siue illa postea succederet, siue non succederet; finem autem actionis esse existentiam effectus fatentur omnes. Dices illam actionem esse vtilem ut terminus existat ex vi illius. Contra: finis actionis est existentia termini secundum se, non enim actio est ut existat terminus per actionem, seu ut existat, & quia terminus non infinitus non potest existere sine actione, ideo inuenta est actio, ut ex vi illius existat terminus: ergo actio, quæ non potest esse utilis ut existat terminus, ex sua natura est superflua, & otiosa, & consequenter repugnans.

Ex hac ratione facile repugnantiam assignabis in tali actione, & solves fundamentum oppositæ sententiæ, quæ tantum petitur ex non repugnantia actionis terminatæ ad

principium. Dices enim talem actionem fore superfluum, & non fore superfluum: propositionem affirmatiuam probauit modo, negatiuam munit principium illud vulgare in Philosophia: *Natura abhorret superfluum.*

CONTROVERSIA X.

De causa prima.

PUNCTVM PRIMVM.

Statuitur dependentia creaturae à Deo secundum entitatem, & operationem.

§. I.

Dependentia secundum entitatem ostenditur.

NAM vnum principium, à quo reliqua omnia creata trahunt originem ratione naturali compertum est, quia ductus Aristot. illius existentiam agnouit, sunt illustra huius Philosophi verba hoc lib. 2. cap. 4. text. 43. & 44. *Sunt etiam, qui mundum huius, aliorumque omnium causam in casum referant, conuersionem enim, & motum eum, qui vniuersum distinxit, & hunc ordinem redegit, casu esse: & hoc sane admiratione dignum est, quod enim animalia quidem & neque esse, neque fieri à fortuna, sed aut naturam, aut mentem, aut aliquid aliud tale causam esse affirmant, propterea quod è cuiusque sententia non quodvis fiat, sed ex tali otia, ex tali autem homo, & cælum verò, & ea, quæ inter sensibilia diuina sunt, casu efficii censent, taliumque eorum nullam, qualis plantarum, & animalium est, causam esse. Doctrinam oppositam errori, quem miratur Philosophus expressè definit Concil. Nic. per illa verba: *Fallorem celi & terre, visibilibus omnium, & inuisibilibus.* Extant etiam alia illustra Scripturæ testimonia: *Omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil.* Ioan. 1. Denique contra illos, qui dicebant Deum ab initio condidisse creaturas, eisque permisisse generationes cessante omni concursu Dei adducit Augustinus tom. 3. lib. 5. de Genesi ad litteram cap. 20. verba illa Ioannis 5. *Pater meus, &c.* Ita Augustinus: *Contra quos profertur illa sententia Domini: Pater meus & ego modò operaturus & ego operor. Deinde quia non solum magna, & præcipua, verum etiam ista terrena, & infima ipse operatur, ut dicit Apostolus, & Sapient. 11. quomodo potest aliquid permanere nisi voluisset aut quomodo quod à te vocatum esset non conseruatur? Accedit illustre testimonium Nazianzeni orat. 2. de Theologia: *Quomodo ergo vniuersa hæc rerum moles vel producta unquam esset vel conseruaret, nisi Deus hæc omnia in rerum natura protulisset, atque conseruaret?* Qui de hac re plura videre velit testimonia, adeat P. Suarez disp. 21. Metaphysic. sect. 1.**

Creaturas dependere à Deo in conseruari per verum influxum, quem in illas præstet, hac efficacissima ratione euinco. Conseruatio cuiuslibet creaturæ libera est, respectu Dei, ut quælibet in quocumque instanti possit à Deo in nihilum redigere: ergo potest Deus quamcumque creaturam corrumpere: sed non potest creatura corrumpi à Deo, nisi per subtractionem concursus ex vi cuius conseruabatur à Deo: ergo potest subtrahere concursum, ergo illum præstabat: nihil enim potest subtrahere concursum, seu cessare ab illo, quod est idem, nisi antea concursum exhibebat. Probo Deum non posse creaturam corrumpere, nisi per subtractionem concursus, reliqua per se patent: Deus non potest creaturam corrumpere per actionem aliquam positiuam, quia omnis positiva actio terminatur ad terminum positiuum, & nulla potest terminari formaliter, & immediatè ad non esse: ergo debet illam corrumpere per actionem aliquam negatiuam, seu per negationem actionis, non per negationem actionis, quæ non præcessisset in instanti antecedenti, quia si non præcessisset actio, cuius negatio est in hoc instanti, præcessisset illius negatio in instanti antecedenti corruptionem entitatis positivæ, in quo existeret talis entitas: ergo per illam negationem non corrumpetur entitas in hoc instanti, cum in præcedenti coexistisset entitas positiva, & talis negatio: ergo